

Galvenās tēzes:

- 2018. gadu Valdība vērtē kā ekonomiskā cikla attīstības maksimumu un turpmākajos gados tiek pieņemta ekonomikas tempu bremsēšanās, vienlaikus Latvijas ekonomikas karstuma punkti kļūst arvien redzamāki (sk. 1. attēlu).
- Strukturālās bilances pasliktinājums 2018. gadā, salīdzinot ar 2017. gadu, liecina par nepietiekami pret-ciklisku rīcību, kas nodrošinātu atbilstību nacionālajiem fiskālās disciplīnas nosacījumiem.
- Fiskālā padome rekomendē koriģēt vidēja termiņa fiskālo scenāriju, iebilstot tam, ka nodokļu reformas izmaksas tiek vērtētas kā vienreizējais pasākums, nevis kā nodokļu ieņēmumu diskrecionārs samazinājums.

Makroekonomikas pārskats

Latvijas Stabilitātes programmā 2019.-2022. gadam tiek konstatēts ekonomikas cikliskās attīstības maksimums 2018. gadā, un jau tālākajos gados tiek pieņemta ekonomikas izaugsmes tempu bremsēšanās.

Darba tirgus uzsilšana labi raksturo ekonomikas cikliskumu (sk. 1. attēlu) – bezdarbs sarūk, nodarbinātības līmenis pieaug, vakanču skaits pieaug. Būvniecības nozarei ieejot karstuma punktā, arī vājākās reģionos bezdarbs sarūk. Algu kāpums, kas ir straujāks par inflāciju, veicina reālās pirktspējas pieaugumu, kas palīdz uzlabot migrācijas bilanci.

Fiskālais pārskats īsā termiņā

2018. gada vispārējās valdības budžeta deficīts sasniedza 1,0%, kas liecina par nozīmīgu fiskālās politikas vājināšanos, salīdzinot ar 2017. gadu, kad deficīts bija 0,6%. Atbilstoši nacionālajai metodoloģijai strukturālās bilances novērtējums 2018. gadā ir 1,7%, kas papildus apstiprina Latvijas fiskālo attīstību kā pretēju noteiktajam Fiskālās disciplīnas likumā (FDL).

Vairumā gadu kopš 2013. gada Latvijas valdība nespēja nodrošināt iepriekš noteikto fiskālo mērķu sasniegšanu (sk. 2. attēlu). 2019. gada budžets paredz labāku strukturālo bilanci, salīdzinot ar 2018. gadu, lai arī vēl nesasniedz FDL noteikto VTM (vidēja termiņa mērķi).

Fiskālais pārskats vidējā termiņā

Latvijas Stabilitātes programma 2019.-2022. gadam paredz fiskālo konsolidāciju, lai arī spiediens palielināt valsts izdevumus turpināsies. Fiskālie nosacījumi saglabā virkni ierobežojumu, kas izriet no 2018. gadā uzsāktās nodokļu reformas ar samazinošo nodokļu slogu (sk. 3. attēlu), vienlaikus cenšoties uzlabot apstākļus uzņēmumu investīcijām un samazinot ienākumu nodokļa slogu zema atalgojuma saņēmējiem. Politiskās partijas, kas veido valdības koalīciju, ir atlikušas nodokļu politikas pārskatīšanu pēc 2020. gada, turpinot kritizēt dažādus nodokļu reformas aspektus un rezultātus. Tīkmēr, sarežģītā apstākļi darba tirgū un sakāpinātās gaidas valdības sektorā turpinās, neraugoties uz negatīvajām prognozēm par pieejamiem resursiem atalgojuma palielināšanai.

Fiskālais ietvars un nacionālie fiskālie riski

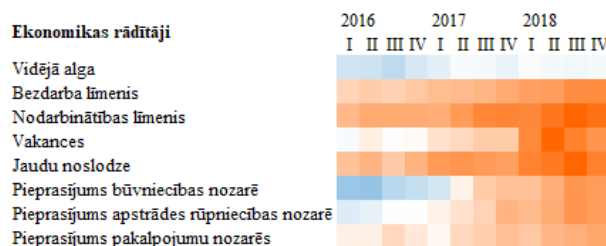
Padome iebilst valdības plāniem fiskālo nosacījumu aprēķinos 2020. gadam nodokļu reformas efektus vērtēt kā vienreizēju pasākumu. Padome uzskata, ka fiskālās konsolidācijas centieniem, lai sasniegtu FDL noteikto strukturālā deficīta VTM (-0,5% no IKP), jābūt spēcīgākiem, ievērojot vairāku gadu garumā īstenotos būtiskos fiskālās politikas atvieglojumus.

Vispārējās valdības parāda apmērs saglabā 40% apmēru (4. attēls) arī labvēlīgos ekonomikas apstākļos, un Padome uzskata, ka centieni veidot drošības spilvenu ir nepietiekami. Tas ir jo īpaši svarīgi, lai varētu novērst sabiedrības novecošanās riskus un būtiskas iedzīvotāju daļas emigrācijas sekas.

Galveno rādītāju prognozes

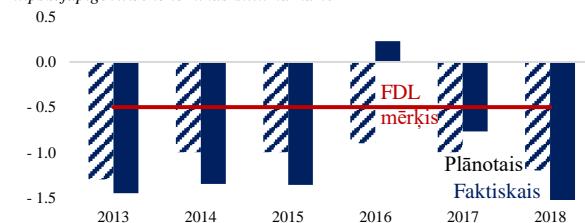
		2019.g. prognozes	2020.g. prognozes	2021.g. prognozes	2022.g. prognozes
Reālā IKP pieaugums	[% g-pret-g]	3,2	3,0	2,9	2,9
Nominālā IKP pieaugums	[% g-pret-g]	6,4	5,9	5,5	5,5
Inflācija	[%]	2,5	2,2	2,1	2,0
IKP deflators	[%]	3,1	2,8	2,5	2,5
Potenciālā IKP izaugsme	[% g-pret-g]	3,5	3,4	3,2	3,2
Izmaiņu starpība	[% no IKP]	1,4	1,0	0,7	0,5

Avots: Latvijas makroekonomikas prognožu apstiprināšana. 2019.g. februāris. Pieejams: <https://fdp.gov.lv/15022019-makroekonomikas-prognozu-apstiprinasana>.

1. attēls. Latvijas ekonomikas siltuma karte 2016.-2018.gads. Avots:

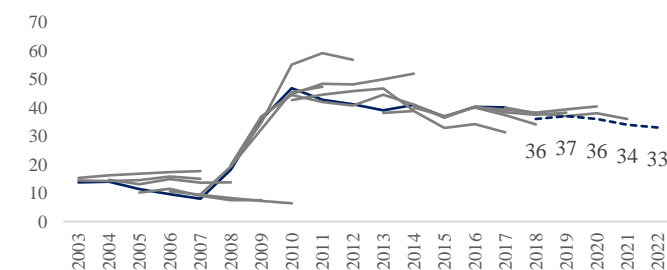
<https://fdp.gov.lv/ekonomikas-siltuma-karte>

2. attēls. Strukturālās bilances līmenis un vidēja termiņa mērķis, % no IKP. Avots: Finanšu ministrijas un Fiskālās padomes aprēķini.

3. attēls. Nodokļu ieņēmumi, % no IKP. Avots: Eurostat, 2013.-2017., Latvijas Stabilitātes programma 2019.-2022. gadam.

4. attēls. Vispārējās valdības parāds: prognozes un faktiskais līmenis, % no IKP. Avots: Eurostat, 2003.-2017., Valsts kase: 2018.-2022.